

Очиқлик сиёсатини бузганлик учун жавобгарлик белгиланди

Очиқлик сиёсатини бузганлик учун жавобгарлик белгиланди Сўнги йилларда юртимизда очиқлик томон бир неча дадил қадамлар ташланди. Аслида очиқлик хам тенг, очиқ, ошкора ўтказиладиган сайлов тизими, фуқароларнинг жинси, ирқи, тили, дини, миллати, шахси ва ижтимоий келиб чиқишидан қатъи назар қонун олдида тенглиги принципи, жамоатчилик назорати каби демократик давлатнинг муҳим белгиларидан биридир. Шу боис олий қомусимизнинг 29-моддасида сўз ва маълумот олиш эркинлги мустаҳкамланган. Моддада “Ҳар ким фикрлаш, сўз ва эътиқод эркинлиги ҳуқуқига эга. Ҳар ким ўзи истаган ахборотни излаш, олиш ва уни тарқатиш ҳуқуқига эга, амалдаги конституциявий тузумга қарши қаратилган ахборот ва қонун билан белгиланган бошқа чеклашлар бундан мустаснодир. Фикр юритиш ва уни ифодалаш эркинлиги фақат давлат сири ва бошқа сирларга тааллуқли бўлган тақдирдагина қонун билан чекланиши мумкин” дея белгиланган. Моддани шархладиган бўлсак, унда айрим маълумотларни очиқланмаслиги белгиланган бўлиб, 2021-йилгача давлат сирларини ташкил этувчи маълумотлар тоифаси ҳақида аниқ рўйхатнинг мавжуд эмаслиги соҳа вакилларига маълум қийинчилик, тушунмовчилик туғдириб келган эди. Яна бир муҳим масала ҳам борки, бу хам бўлса амалдаги қонунчилликда Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузган айбор шахслар белгиланган тартибида жавобгар бўлиши кўрсатилган бўлсада, мазкур жавобгарлик айнан қайси ҳуқуқий норма асосида тартибида солиниши белгиланмаганлиги эди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг ПФ-6247-сон Фармони ижросини таъминлаш ва қонунчиликдаги мазкур бўшлиқни бартараф этиш мақсадида Коррупцияга қарши курашиб агентлиги томонидан “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзgartиши ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди. Ушбу қонун жорий йилнинг учинчи август санасида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан имзоланди. Ушбу қонун билан яна бир бўшлиқ тўлдирилиб, ўз вазифасига вижданан ёндашмаган мансабдор шахсларга ғайриқонуни қилмишлари учун жавобгарлик белгиланди. Қонун билан Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси, Фуқаролик процессуал кодекси, “Адвокатура тўғрисида”ги қонун ва яна бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ўзgartиришлар киритилиб, қонунчиллик янада тўлдирилди. Ўзаришлардан Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига киритилган ўзgartиришлар ҳақида гапирадиган бўлсак, Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси 215-7-моддаси билан тўлдирилиб, унда давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик учун жавобгарлик белгиланди ва 245-10-моддаси билан тўлдирилиб, унга кўра, мансабдор шахсларга ғайриқонуни қилмишлари юзасидан Коррупцияга қарши курашиб агентлиги томонидан баённома расмийлаштирилиб, судга киритиш тартиби жорий этилди. Белгиланган жазо чораларига келадиган бўлсак, 04 августдан бошлаб Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик учун мансабдор шахсларга базавий ҳисоблаш миқдорининг 3 бараваридан 5 бараваригача (900 минг сўмдан 1,5 млн сўмгача) жарима солишга сабаб бўлиши, шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида такроран содир этилса базавий ҳисоблаш миқдорининг беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солиниши белгиланди. Ўшбу модда билан жавобгарлика тортиш асосларига тўхталиб ўтадиган бўлсак, давлат сирларини ташкил этувчи маълумотлар тоифасининг аниқ рўйхати мавжуд эмаслиги ҳақида гапириб ўтган эдик. Ушбуни чуқурроқ кўриб чиқадиган бўлсак, «Давлат органлари ва ташкилотларининг фаолияти очиқлигини таъминлаш, шунингдек, жамоатчилик назоратини самарали амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент Фармони (ПФ-6247-сон) имзоланган бўлиб, фармон билан очик маълумотлар сифатида жойлаштирилиши керак бўлган ижтимоий аҳамиятга молик маълумотлар рўйхати тасдиқланди.

Рўйхатга маълумотларнинг 35 хил тоифаси киритилган бўлиб, фармонда буларнинг барчаси номма-ном санаб чиқилган. Маълумот ўрнида айтиб ўтадиган бўлсак, Ахборотларнинг 14 таси республикадаги барча давлат органлари ва ташкилотлари, 1 таси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари ҳамда 20 таси республика даражасидаги аниқ белгиланган 12 та вазирлик ёки идоралар томонидан киритиб борилмоқда. Бу тоифадаги маълумотларнинг очиқланиши жамоатчилиқда мустақил суриштирувлар олиб бориш имкониятини янада оширади. Фармонга асосан, 2021 йил 1 июлдан бошлаб барча давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, Хисоб палатаси, Марказий банк, суд ва прокуратура органлари, шунингдек, устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз ва ундан 10% оғзиқ бўлган хўжалик жамиятлари ҳамда давлат унитар корхоналари томонидан хар чоракда белгиланган маълумотлар янгиланиб, интернет тармоғида эълон қилиб борилиши белгиланди. Фармонни ўз вақтида бажармаган мансабдор шахслар маъмарий жавобгарликка тортилиши шарт

қилиб қўйилди. Шу аснода “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида”ги ЎРҚ-786-сонли Қонун билан очиқлик сари яна бир қадам ташлади. Шунинг билан юртимизда тизимли равишда очиқлик сиёсати ҳам камол топиб бормоқда. Бу мавзудан сўз очилишига сабаб ҳам шу кунлардаги қонунчилигимиздаги ўзгаришлар кўламининг кенглигидир. Барчамизга маълумки, конституциявий комиссия халигача ўз фаолиятини тўхтатганича йўқ. Бу ҳам бўлса ҳалқимизнинг қонунчиликка эътибори юқорилигини, келиб тушаётган таклифларнинг кўплигидан ҳам билсак бўлади. Хулоса қилиб айтганда, очиқлик сиёсати ҳаммага баробар, жамоатчилик билан тўғридан-тўғри алоқанинг йўлга қўйилиши, давлат ривожида энг муҳим мезонлардан бири саналади. Шу боисдан демократик янгиланиш жараёнларини янада чуқурлаштириш, оммавий ахборот воситалари фаолияти самарадорлигини ошириш йўлида давлат ва жамият томонидан соҳани қўллаб-куватлаш, журналистларнинг машаққатли меҳнатини ҳар томонлама рағбатлантириш соҳасида бошланган ислоҳотлар изчил давом эттирилиши шубҳасиз. Фуқаролик ишлари бўйича Ўзбекистон туманлараро суди раиси Э.А.Исмоилов

2022-08-18 09:09:11